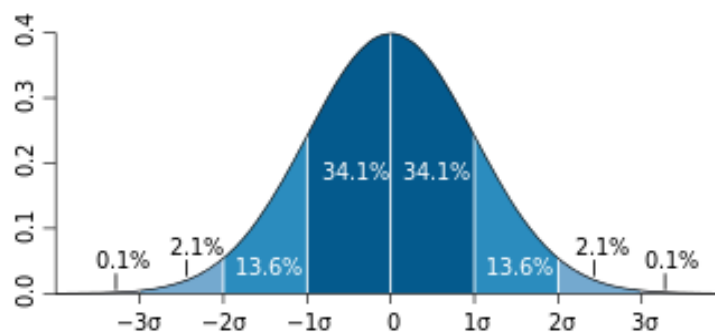

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԵՎ ԹԵՍՏԱՎՈՐՄԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

9-ՐԴ ԴԱՍԱՐԱՆՈՒՄ ՍՈՎՈՐՈՂՆԵՐԻ
ԿԵՆՏՐՈՆԱՑՎԱԾ ԱՎԱՐՏԱԿԱՆ
ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ
ՎԻՃԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ
(2021-2022 ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՏԱՐԻ)

Բովանդակություն

1. Ընդհանուր տեղեկություններ	3
2. 2022 թ. 9-րդ դասարանի ավարտական քննությունների արդյունքներ	6
2.1. Միավորների բաշխման հիստոգրամներ	6
2.2. Վիճակագրական տվյալներ ավարտական քննությունների արդյունքների վերաբերյալ	8
2.3. Մասնակիցների առաջադիմության խմբերն ըստ առարկաների	8
3. 2013-2022 թվականների 9-րդ դասարանի կենտրոնացված ավարտական քննությունների մասնակիցների թվերի համեմատություն	9
4. 2022 թ. 9-րդ դասարանի ավարտական քննությունների արդյունքներն ըստ ՀՀ վարչատարածքային միավորների	11
5. Ավարտական քննությունների արդյունքներն ըստ հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների տիպերի	12
6. 9-րդ դասարանի ավարտական քննությունների արդյունքներն ըստ սեռերի	13
7. Քննությունների վերաբերյալ վիճակագրական տվյալների համեմատություն ըստ բնակավայրերի տիպերի	15

1. Ընդհանուր տեղեկություններ

9-րդ դասարանի (հանրակրթական հիմնական ծրագրերի 2-րդ աստիճանի ավարտական դասարան) բոլոր ուսումնական առարկաներից տարեկան 4-10 միավոր և ավարտական քննություններից 8-20 միավոր գնահատված աշակերտը ստանում է հիմնական կրթության վկայական:

2022 թվականին Հայաստանի Հանրապետության հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների 9-րդ դասարաններում անցկացվել են և՛ կենտրոնացված ավարտական քննություն (հայոց լեզու, մաթեմատիկա), և՛ ավարտական քննություններ՝ համաձայն հետևյալ ժամանակացույցի.

Աղյուսակ 1

Քննությունը	Քննության տեսակը	Քննության օրը
Հայոց պատմություն	Բանավոր	08.06.2022 թ.
Հայ գրականություն	Բանավոր	13.06.2022 թ.
Օտար լեզու («Ռուսաց լեզու», «Անգլերեն», «Ֆրանսերեն», «Գերմաներեն» և այլ լեզուներ)	Բանավոր	16.06.2022 թ.
Բնագիտական առարկաներ («Ֆիզիկա», «Քիմիա», «Կենսաբանություն», «Աշխարհագրություն»)	Գրավոր, թեստ	23.06.2022 թ.
Հայոց լեզու	Կենտրոնացված, գրավոր, թեստ	28.06.2022 թ.
Մաթեմատիկա	Կենտրոնացված, գրավոր, թեստ	30.06.2022 թ.
Ռուսաց լեզու (ռուսերենով ուսուցմամբ դասարանների սովորողների համար)	Բանավոր	Քննաշրջանի ընթացքում
Մայրենի լեզու և գրականություն (ազգային փոքրամասնությունների դասարանների սովորողների համար)	Բանավոր	Քննաշրջանի ընթացքում
Ֆիզկուլտուրա		Քննաշրջանի ընթացքում

Գրավոր քննությունների տևողությունը եղել է 120 րոպե: Քննական թեստերի առաջադրանքները կազմվել են Գնահատման և թեստավորման կենտրոնի (այսուհետ՝ ԳԹԿ) կողմից, առաջադրանքներն ընտրվել են ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարության կողմից երաշխավորված և հանրակրթական ուսումնական հաստատությունում գործածվող դասագրքերից կամ ձեռնարկներից: «Հայոց լեզու» առարկայի ավարտական քննությունն կենտրոնացված ձևով անցկացվել է 2019, 2021 և 2022 թվականներին, «Մաթեմատիկա» առարկան՝ 2021 և 2022 թվականներին: Ստորև բերված աղյուսակներում ներկայացված են «Հայոց լեզու» և «Մաթեմատիկա» առարկաներից վերջին տարիների ավարտական քննությունների արդյունքների վիճակագրական տվյալներ:

Աղյուսակ 2

Հայոց լեզու							
Տարեթիվը	Քննության տեսակը	Մասնակիցների թիվը ¹	Դրական միավորի շեմը չհաղթահարած աշակերտների		18-20 միավոր ստացած աշակերտների		Միջին միավորը
			թիվը	տոկոսը	թիվը	տոկոսը	
2022 թ.	Կենտրոնացված	30369	33	0.1 %	4009	13.2 %	13.2
2021 թ.	Կենտրոնացված	27106	56	0.2 %	4196	15.5 %	13.66
2019 թ.	Կենտրոնացված	31119	1665	5.4 %	700	2.2 %	12.17
2018 թ.	Փոխադրություն	29186	331	1.1 %	4097	14.1 %	12.69
2017 թ.	Փոխադրություն	29084	352	1.2 %	4200	14.4 %	12.81

Աղյուսակ 3

¹ Ըստ հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների կողմից ԳԹԿ տվյալների բազա մուտքագրված մասնակիցների թվի:

Մաթեմատիկա							
Տարեթիվը	Քննության տեսակը	Մասնակիցների թիվը	Դրական միավորի շեմը չհաղթահարած աշակերտների		18-20 միավոր ստացած աշակերտների		Միջին միավորը
			թիվը	տոկոսը	թիվը	տոկոսը	
2022 թ.	Կենտրոնացված	30369	40	0.1 %	4866	16 %	13,3
2021 թ.	Գրավոր, թեստ	29276	25	0.08 %	2726	9.3 %	12.05
2019 թ.	Գրավոր, թեստ	31442	149	0.5 %	2354	7.5 %	12.04
2018 թ.	Գրավոր, թեստ	29061	79	0.3 %	2304	7.9	11.95
2017 թ.	Գրավոր, թեստ	29083	96	0.3 %	2719	9.3 %	12,04

Սանդղակավորում

Ավարտական քննությունների ամփոփիչ գնահատականը որոշվում է թեստի առաջադրանքներից աշակերտի վաստակած բոլոր միավորների գումարով (առավելագույնը՝ 35 միավոր): Գնահատման 35 միավորանոց սանդղակից 20 միավորանոց սանդղակին անցումը կատարվել է համաձայն ստորև բերված աղյուսակի, որտեղ 20 միավորանոց համակարգում դրական միավորի շեմ է համարվում 8-ը:

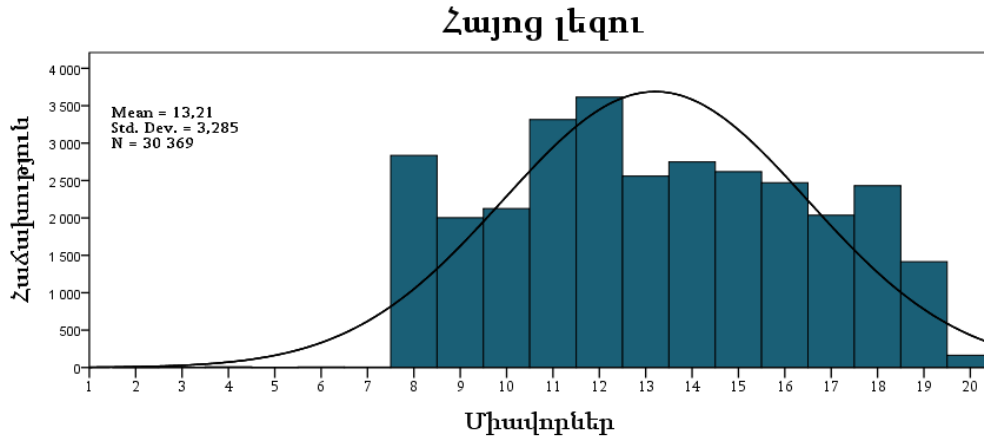
Միավորը 20 միավորանոց համակարգում	Նախնական միավորը (0-35)	Միավորը 20 միավորանոց համակարգում	Նախնական միավորը (0-35)
1	0	11	15-16-17
2	1	12	18-19-20
3	2	13	21-22
4	3	14	23-24
5	4	15	25-26
6	5-6	16	27-28
7	7-8	17	29-30
8	9-10	18	31-32
9	11-12	19	33-34
10	13-14	20	35

2. 2022 թ. 9-րդ դասարանի ավարտական քննությունների արդյունքներ

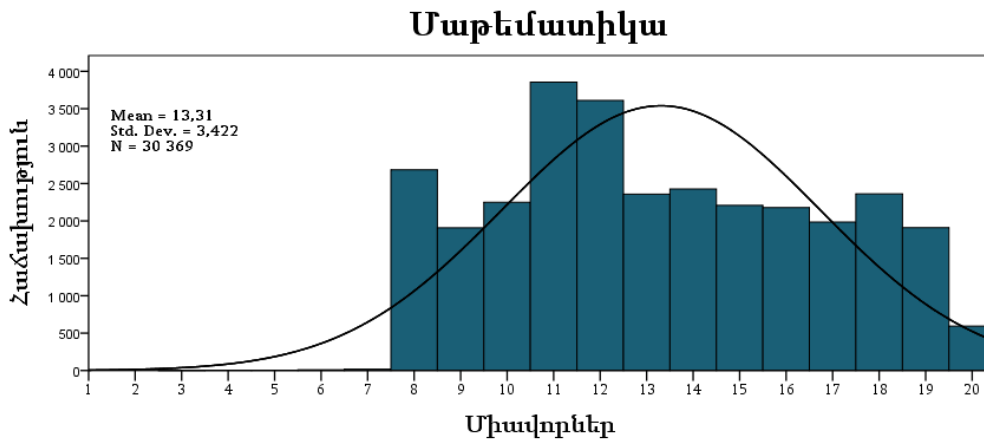
2022 թվականից 9-րդ դասարանի ավարտական քննությունների արդյունքների վերլուծության մեջ օգտագործվում են նաև տվյալներ կրթական տեխնոլոգիաների ազգային կենտրոնի (ԿՏԱԿ) տվյալների բազայից: Ստորև ներկայացված են միայն «Հայոց լեզու» և «Մաթեմատիկա» առարկաների արդյունքների վերլուծությունը, քանի որ հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների մի մասը մյուս առարկաներից աշակերտների գնահատականները մուտքագրել է միավորների 20-ական համակարգով, մյուս մասը՝ 10-ականով:

2.1. Միավորների բաշխման հիստոգրամներ

Միավորների բաշխման հիստոգրամը սյունների հաջորդականություն է, որոնցից յուրաքանչյուրը կառուցվում է համապատասխան միավորի (կամ միավորների խմբի) հիման վրա: Սյան բարձրությունը համապատասխանում է միավորի հաճախությանը (տվյալ միավորը հավաքած աշակերտների թվին):

Հիստոգրամ 2

Յուրաքանչյուր հիստոգրամի վերնի ձախ անկյունում նշված են առարկայի միջին միավորը² (Mean), ստանդարտ շեղումը³ (St.Dev) և մասնակիցների թիվը (N):

Բաշխման հիստոգրամներից երևում է, որ կենտրոնացված ավարտական քննությունների միավորների բաշխումը համաչափ չէ, կորերը շեղված են դեպի բարձր միավորները:

² Միջին միավորը բնորոշում է քննություն հանձնողների գիտելիքների միջին մակարդակը:

³ Ստանդարտ շեղումը միջին միավորի հուսալիության չափման միջոց է:

2.2. Վիճակագրական տվյալներ ավարտական քննությունների արդյունքների վերաբերյալ

Աղյուսակ 5-ում յուրաքանչյուր առարկայի համար ներկայացված են 9-րդ դասարանի կենտրոնացված ավարտական քննությունների արդյունքների վերաբերյալ վիճակագրական տվյալներ՝ մասնակիցների թիվը, միջին միավորը, ստանդարտ սխալը և ստանդարտ շեղումը:

Աղյուսակ 5

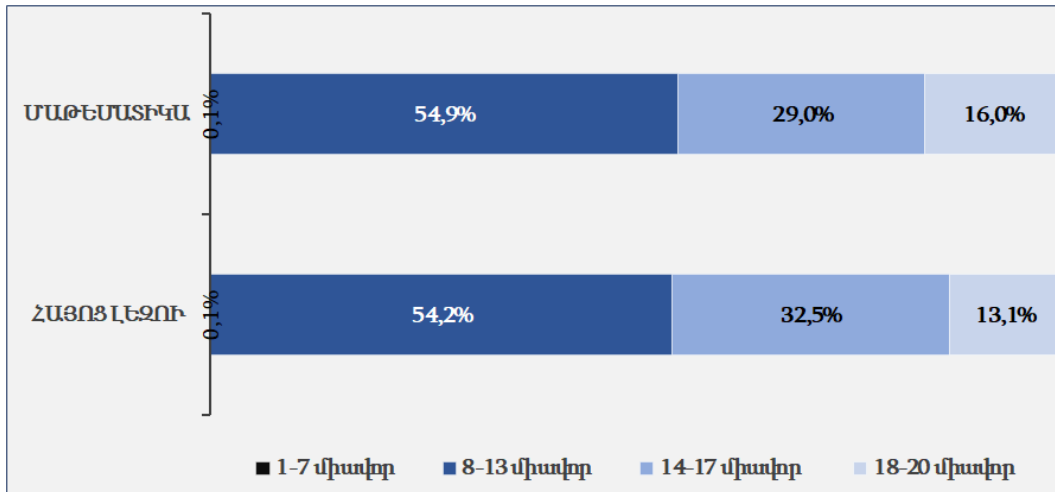
Առարկան	Մասնակիցների թիվը ⁴	Միջին միավորը	Ստանդարտ շեղումը	Ստանդարտ սխալը
Հայոց լեզու (գ.)	33751	13,2	3,28	0,02
Մաթեմատիկա (գ.)	33861	13,3	3,43	0,02

Որքան փոքր է ստանդարտ շեղումը, այնքան միջին միավորը հուսալի է: Այսինքն՝ որքան միավորները համախմբված են միջին միավորի շուրջը, այնքան լավ է այդ միջին միավորը բնորոշում տվյալ բազմությունը:

2.3. Մասնակիցների առաջադիմության խմբերն ըստ առարկաների

Հետևյալ դիագրամում պատկերված են 2022 թվականի 9-րդ դասարանի ավարտական քննություններից աշակերտների արդյունքներն ըստ առաջադիմության անբավարար, ցածր, միջին և բարձր միավորների խմբերի, որոնք կազմվել են համապատասխանաբար՝ 1-7, 8-13, 14-17 և 18-20 միավորներ ստացած մասնակիցների տոկոսային թվի հիման վրա:

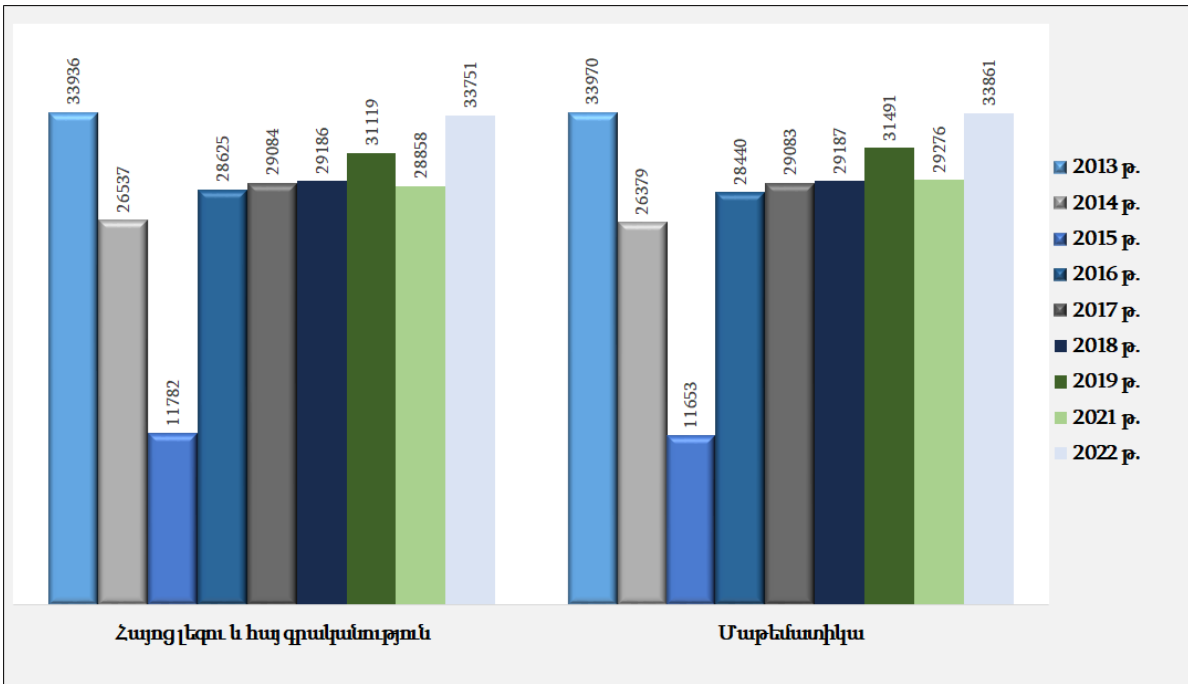
⁴ Ըստ հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների կողմից ԳԹԿ տվյալների բազա մուտքագրված մասնակիցների թվի:

Երկու առարկաներից էլ անբավարար գնահատականներ ստացել է աշակերտների 0,1 տոկոսը: 8-13 միավոր ստացել է մասնակիցների 54,2-54,9 տոկոսը, 14-17 միավոր՝ 29-32,5 տոկոսը և 13,1-16 տոկոսը ստացել է բարձր՝ 18-20 միավոր:

3. 2013-2022 թվականների 9-րդ դասարանի կենտրոնացված ավարտական քննությունների մասնակիցների թվերի համեմատություն

Դիագրամ 2-ում ներկայացված են 2013-2022 թվականներին «Հայոց լեզու» և «Մաթեմատիկա» առարկաներից ավարտական քննությունների մասնակիցների թվերի համեմատությունները:

Դիագրամում տեսնում ենք, որ 2013-2015 թվականներին մասնակիցների թիվը նվազել է: 2014-2015 թվականներին մասնակիցների թվի կտրուկ նվազումը, այնուհետև 2015-2016 թվականներին կտրուկ աճը պայմանավորված է հանրակրթական հիմնական ծրագրերի փոփոխությամբ՝ 11-ամյա կրթությունից 12-ամյայի անցումով: Հանրակրթական հիմնական ծրագրերի փոփոխությունը մանրամասն ներկայացված է 2014-2015 ուսումնական տարվա 9-րդ դասարանի ավարտական քննությունների արդյունքների վիճակագրական վերլուծության մեջ⁵:

⁵ [2014-2015 ուսումնական տարվա 9-րդ դասարանի ավարտական քննությունների արդյունքների վիճակագրական վերլուծություն, էջ 7:](#)

4. 2022 թ. 9-րդ դասարանի ավարտական քննությունների արդյունքներն ըստ ՀՀ վարչատարածքային միավորների

Աղյուսակ 6-ում ներկայացված են բոլոր առարկաներից մասնակիցների ավարտական քննությունների միջին միավորները (ստանդարտ շեղումները) ըստ վարչատարածքային միավորների: Մուգ երանգով նշված են այն միջին միավորները, որոնք տվյալ առարկայի հանրապետության ընդհանուր միջին միավորից բարձր են կամ հավասար:

Աղյուսակ 6

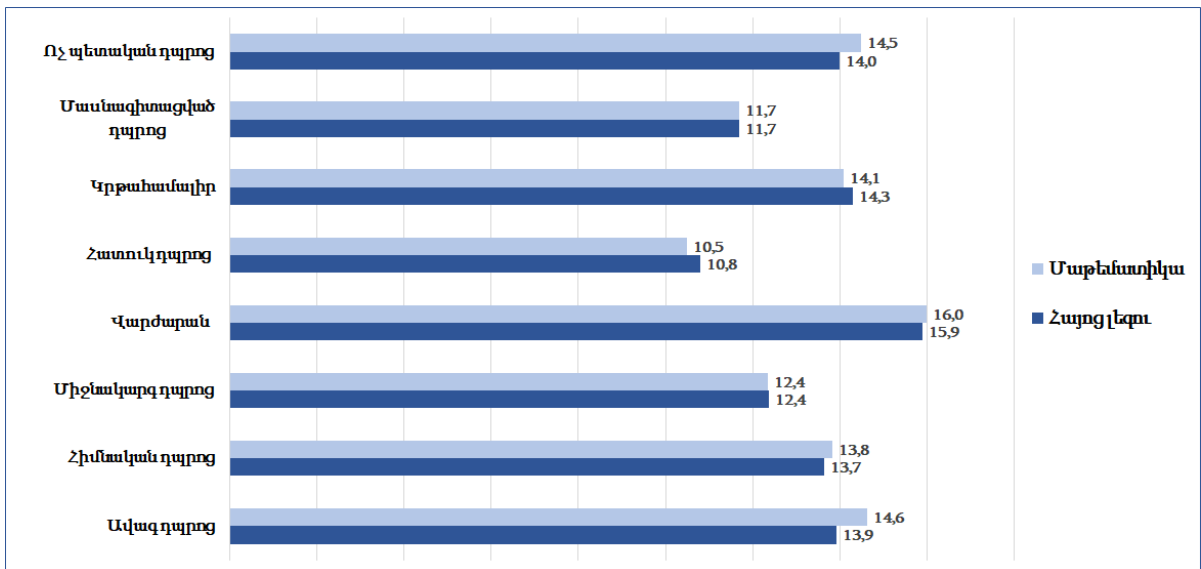
Վարչատարածքային միավորը	Հայոց լեզու (միջին միավորը՝ 13.2)		Մաթեմատիկա (միջին միավորը՝ 13.3)	
	Միջին միավորը	Ստանդարտ շեղումը	Միջին միավորը	Ստանդարտ շեղումը
Արագածոտն	13,15	3,24	13,34	3,25
Արարատ	12,4	3,18	12,1	3,2
Արմավիր	12,86	3,33	13,38	3,42
Գեղարքունիք	13,6	3,39	13,92	3,36
Երևան	13,82	3,27	14,12	3,39
Լոռի	13,03	3,04	12,84	3,24
Կոտայք	12,92	3,15	13,17	3,27
Շիրակ	12,9	3,24	12,59	3,25
Սյունիք	13,26	3,28	13,39	3,47
Վայոց ձոր	12,72	3,18	12,22	3,44
Տավուշ	12,08	3,19	11,15	3,03

Երկու առարկաներից էլ լավագույն արդյունքներով աչքի են ընկել Երևանը, Գեղարքունիքի և Սյունիքի մարզերը:

5. Ավարտական քննությունների արդյունքներն ըստ հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների տիպերի

Դիագրամ 3-ում բոլոր առարկաներից ներկայացված են ավարտական քննությունների մասնակիցների միջին միավորներն ըստ հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների տիպերի:

Դիագրամ 3

Դիագրամում տեսնում ենք, որ երկու առարկաներից էլ բարձր արդյունք են գրանցել վարժարաններում սովորող աշակերտները:

6. 9-րդ դասարանի ավարտական քննությունների արդյունքներն ըստ սեռերի

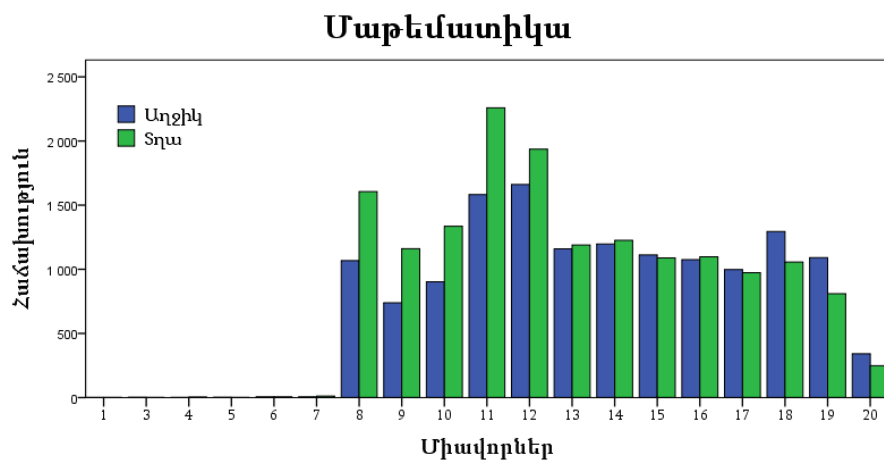
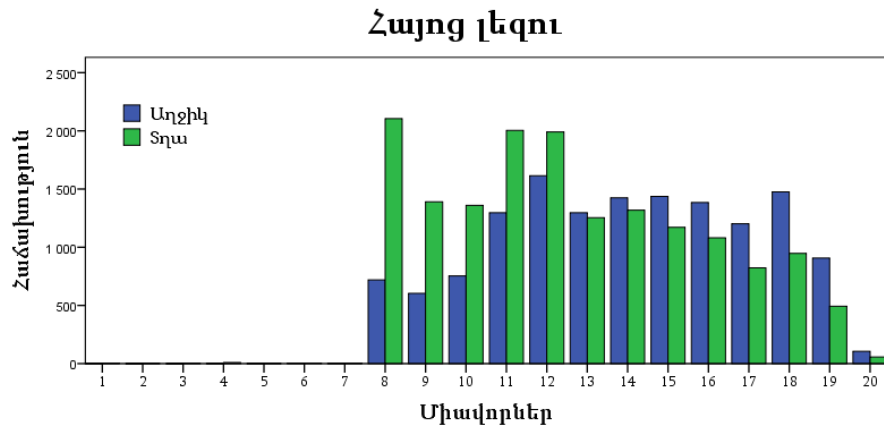
2022 թ. 9-րդ դասարանի ավարտական քննությունների մասնակիցների 53 տոկոսը եղել են տղաներ, 47 տոկոսը՝ աղջիկներ: Աղյուսակ 7-ում երկու առարկաներից ներկայացված են մասնակիցների թվերը, միջին միավորները և ստանդարտ շեղումները ըստ սեռերի:

Աղյուսակ 7

Առարկան	Աղջիկներ			Տղաներ		
	Թիվը	Միջին միավորը	Ստանդարտ շեղումը	Թիվը	Միջին միավորը	Ստանդարտ շեղումը
Հայոց լեզու (գ.)	14226	14	3,15	16025	12,49	3,24
Մաթեմատիկա (գ.)	14236	13,71	3,44	16011	12,95	3,37

Վերլուծության արդյունքում պարզ է դարձել, որ բոլոր առարկաներից աղջիկները ցուցաբերել են ավելի բարձր առաջադիմություն, քան տղաները:

Ստորև բերված հիստոգրամներում ներկայացված են տղաների և աղջիկների միավորների բաշխվածության տարբերությունները:

7. Քննությունների վերաբերյալ վիճակագրական տվյալների համեմատություն ըստ բնակավայրերի տիպերի

Աղյուսակ 8-ում ըստ բնակավայրերի տիպերի ներկայացված են քննությունների մասնակիցների թվերը, միջին միավորները և ստանդարտ շեղումները:

Աղյուսակ 8

Բնակավայրի տիպը	Հայոց լեզու		Մաթեմատիկա	
	Մասնակիցների թիվը	Միջին միավորը (ստ. շեղ.)	Մասնակիցների թիվը	Միջին միավորը (ստ. շեղ.)
Խոշոր քաղաքներ	12301	13,8 (3,3)	12358	14 (3.4)
Միջին քաղաքներ	4453	13,6 (3,4)	4467	13,8 (3.5)
Փոքր քաղաքներ	3050	13,5 (3,2)	3050	13,6 (3.4)
Գյուղեր	8294	12,4 (3,1)	8255	12,4 (3.2)
Սահմանամերձ գյուղեր	1226	11,6 (2,9)	1192	11,0 (2.9)
Բարձրլեռնային գյուղեր	865	12,5 (3,2)	863	12,7 (3.1)
Սահմանամերձ և բարձրլեռնային գյուղեր	62	11,4 (2,6)	62	11,8 (2.1)

Վերլուծության արդյունքում պարզվել է, որ քաղաքային բնակավայրերում աշակերտների միջին միավորները նշանակալիորեն չեն տարբերվում միմյանցից, սակայն նշանակալիորեն բարձր են գյուղական բնակավայրերի աշակերտների միջին միավորներից: